

קיא :

עין משפט
גר מצוה

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

מסורת הש"ס

א א מ"י ס"ה מלכות
גולה ואכילת הלכה ה
סגן שפן ט"ו ט"ו ט"ו
סמן שפן ט"ו ט"ו ט"ו
ב ב מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ג ג מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ד ד מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ה ה מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ו ו מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ז ז מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ח ח מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו
ט ט מ"י ט"ו ט"ו ט"ו
ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו ט"ו

הגזול ומאכיל לאו דוקא מאכיל דה"ה נותן להם דפטורין לרב
הקדש דמוקי בגמרא ממתינן לאחר יאוש דהוה ליה
יאוש ושינוי רשות אלף אורחא דמילתא נקט אי נמי דוקא נקט
מאכיל אפי' לרב חסדא דלא חשיב שינוי רשות כמה שנתן לבניו
הסמוכין על שולחן אפילו לשמואל
דלמר כדבבא מיעלא דף (יב.)
דמילתא לעלמן כיון דלאכילה נותן
להם ומוזותו עליו לא חשיב שינוי
רשות ומיהו לרב דליה ליה יאוש כדי
קני ואמר נמי בפירקין דף (קטו.) דליה
ליה לרב חסדא וא"כ לדידיה נמי נריך
לאוקמי ממתינן לאחר יאוש כדמוקי
רב חסדא לדידיה ודלי מאכיל לאו
דוקא דה"ה נותן ועוד י"ל לרב נמי
מאכיל דוקא ויבדק המסויים:
גזל ויא נתייאשו הבעלים וכו'
אחר בו. אבל נתייאשו אין
גובה אלף מן הראשון כיון דאלו
התירו ואפי' היכא דליה לא אכלו
היה חייב להחזיר כגון היכא דליה
שינוי רשות שתיאש אחר שגל ליה
השני וכן משמע לקמן דלוקים רב
חסדא כרייתא דר' אשעיא דקמי
גזילה קיימת חייבין אחר יאוש משום
דקנייה בלאו שינוי רשות.
ולא נתייאשו הבעלים
כ"י רצה מזה גובה.
דקנין דקדש יאוש אלו
זה האחרון. הוה ליה
יאוש גזל עלייהו. דהא
כל מקמי יאוש נתייאשו
דמתינו קיימי כל היכא
דלתינו ויחזירי ק"ו.
רשות יורש ברשות
לוקח דמי. קנייה יורש
ואפי' שגילה קיימת.
מדקמי והנה לפניהם
פטורין. דמשמע אפילו
גזילה קיימת ויחזירי ר"ב
ד"ו. רשות יורש לאו
ברשות לוקח דמי.
רשות יורש דנגזל לאו
ברשות לוקח מנגזל דמי.
דאילו גזל לוקח אלא
יאוש ושינוי רשות וקני
לוקח רשות אחרת הוה
אילו יורש כרייה דלוקח
ברשות גזל מרשות דמי
לא קני בלאו נתייאש
הא שני רשות ליה גזל
ורש וכל היכא דתיאש
הרש בעין לגזל וכו'.
שמואל. דלא הוה
יאוש קיימת והלך פטורין
ט"ו. כ"י שביבא ר"ב
אשעיא נפיק לוחי.
שמואל ר' אשעיא יא
לקדמי וכו' ט"ו.

הגזול ומאכיל את בניו והניח לפניהם
אפטורין מלשלם ואם היה דבר שיש
בו אחריות חייבין לשלם: **גמ'** אמר רב
חסדא גזול ולא נתייאשו הבעלים וכו' אחר
ואכלו **ב** ממנו רצה מזה גובה גובה
מאי טעמא כל כמה דלא נתייאשו הבעלים
ברשותיה דמריה קאי תגן הגזול ומאכיל את
בניו והניח לפניהם פטורין מלשלם תיובתא
דרב חסדא אמר לך רב חסדא כי תניא
ההיא לאחר יאוש: אם הניח לפניהם פטורין
מלשלם: אמר רמי בר חמא זאת אומרת
רשות יורש כרשות לוקח דמי רבא אמר
רשות יורש לאו כרשות לוקח דמי והבא
במאי עסקינן **ב** בשאכלום **ב** הא מדקמי סיפא
אם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם
מכלל דרישא בגזילה קיימת עסקינן אמר לך
רבא הכי קאמר ואם הניח להם אביהם
אחריות נכסים חייבין לשלם והא **ב** מתני
ליה רבי לרבי שמעון בריה לא דבר שיש
בו אחריות ממש אלא אפילו פרה וחורש בה
במור **ב** מחמר אחריו חייבין להחזיר מפני
כבוד אביהו אלא אמר רבא **ב** כי שביבא ר'
אושעיא נפיק לוחי דתריצנא מתני' כותיה
דתני רבי אושעיא **ב** הגזול ומאכיל את בניו
פטורין מלשלם הניח לפניהם גזילה קיימת
חייבין אין הגזילה קיימת פטורין הניח להם
אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם אמר רב
אין הגזילה קיימת פטורין נימא תיהוי תיובתא
דרב חסדא אמר לך רב חסדא כי תניא
ההיא לאחר יאוש אמר מר גזילה קיימת
חייבין לשלם נימא תיהוי תיובתא דרמי בר
חמא אמר לך רמי בר חמא כי תניא ההיא
לפני

הניח לפניהם פטורין: **רשום יורש**
כרשום לוקח דמי. והוה לה כרשות
אחרת וכיון דלוקמינא למתינתין
לאחר יאוש קני להו יתמי ביאוש
ושינוי רשות דלי ביאוש כדי לא קני
מדלא קמי פטורא בצדוקין:
כשאכלום. לאחר מיתת אביהו וגזול
אין יכול לתובען שהרי לא גזלוהו:
וכא מדקמי **סיפא** אם היה דבר
שיש בו אחריות. כגון דבר הניכר
לרכיש ונראה על שמה כעין קרקע
או כגון עליית וכסות: **חייבים**
להחזיר. משני כבוד אביהו שהצריחו
אומרות זו עליית שגול פלוני: **מכלל**
דגזילה קיימא עסקינן. ואפי' הוה
היכא דלאו משום כבוד פטור ליה
כרישא כמתני' **כפי קאמר** אם הוה
לפן אביהו. קרקעות משלו אפילו
אכלו את הגזילה חייבין דלשחטבדי
נכסים לצדוקין ממיי: **לא דבר**
שיש בו אחריות **ממש**. לא שגול
קרקע והניח לפניהם: **אלא אפילו**
גזל פרה וחרש בה או חמור ומחמר
אחריו. והכל מעדין שהיה דגזול
חייבין אלמא בגזילה קיימת עסקינן:
אמר רבא כי שביבא רבי אושעיא
נפק לוחי. יא לקדמי: **דמסרינא**
למסניסין כוסיס. בצחיות ממש
ובשאיין גזילה קיימת ומסרי מיספא
ולא מוקי לה דבדר המסויים **גזילה**
קיימת כרבי **ב** דכיון דלשכחן **גזילה**
מתרינא לה ממתינן כרייתא ולא
חיישין למאי דמתני רבי לר' שמעון
כריה דכרייתא קיימת כוסיס: **גזילה**
קיימת. שלא אכלה אחר מותו
ומבעת הגזול: **חייבין**. דרשות יורש
לאו כרשות לוקח דמי יאוש כדי לא
קני: אין גזילה קיימת. שאכלה
אחרי מותו: **פטורין**. דלתינו לא גזול

מסורת הש"ס
(ב) כ"ד ט"ו (ג) חולין ק"ה
(ד) כ"ד ט"ו (ה) כ"ד ט"ו
(ו) כ"ד ט"ו (ז) כ"ד ט"ו
(ח) כ"ד ט"ו (ט) כ"ד ט"ו
(י) כ"ד ט"ו (יא) כ"ד ט"ו
(יב) כ"ד ט"ו (יג) כ"ד ט"ו
(יד) כ"ד ט"ו (טו) כ"ד ט"ו
(טז) כ"ד ט"ו (יז) כ"ד ט"ו
(יח) כ"ד ט"ו (יט) כ"ד ט"ו
(כ) כ"ד ט"ו (כ"א) כ"ד ט"ו
(כ"ב) כ"ד ט"ו (כ"ג) כ"ד ט"ו
(כ"ד) כ"ד ט"ו (כ"ה) כ"ד ט"ו
(כ"ו) כ"ד ט"ו (כ"ז) כ"ד ט"ו
(כ"ח) כ"ד ט"ו (כ"ט) כ"ד ט"ו
(ל) כ"ד ט"ו

מוסף רש"י

הגזול ומאכיל את בניו.
אפי' שנטע בניו עלמן
מן הגזילה פטורין. דלתינו
לא גזל מיהו ויחזירי ב"ב
ה' והניח לפנייהם.
למחר או שהיה לפנייהם
גזילה קיימת לאחר מותו
פטורין מלשלם.
דקנייה בלאו שינוי רשות.
ולא נתייאשו הבעלים
כ"י רצה מזה גובה.
דקנין דקדש יאוש אלו
זה האחרון. הוה ליה
יאוש גזל עלייהו. דהא
כל מקמי יאוש נתייאשו
דמתינו קיימי כל היכא
דלתינו ויחזירי ק"ו.
רשות יורש ברשות
לוקח דמי. קנייה יורש
ואפי' שגילה קיימת.
מדקמי והנה לפניהם
פטורין. דמשמע אפילו
גזילה קיימת ויחזירי ר"ב
ד"ו. רשות יורש לאו
ברשות לוקח דמי.
רשות יורש דנגזל לאו
ברשות לוקח מנגזל דמי.
דאילו גזל לוקח אלא
יאוש ושינוי רשות וקני
לוקח רשות אחרת הוה
אילו יורש כרייה דלוקח
ברשות גזל מרשות דמי
לא קני בלאו נתייאש
הא שני רשות ליה גזל
ורש וכל היכא דתיאש
הרש בעין לגזל וכו'.
שמואל. דלא הוה
יאוש קיימת והלך פטורין
ט"ו. כ"י שביבא ר"ב
אשעיא נפיק לוחי.
שמואל ר' אשעיא יא
לקדמי וכו' ט"ו.

מדי: הניח לפן אביהו אחריות נכסים. קרקע משלו: **חייבין לשלם**.
דלשחטבדי נכסי: **דרב חסדא**. דלמר לעיל רצה מזה גובה: **לאחר יאוש**.
ואכלו: **סיפוי סוכסא דרמי בר חמא**. כיון דלאחר יאוש אוקימתה:
לפני

מסורת הש"ס
נ"ב א"ב רב חסדא נ"ל.
ס"ו פ"ו משנה ט'
דפרישות וידידותי מ"ס:

קני ומה שגבילה קיימת חייבין נפרש
למ"ד במרובה (לעיל דף סו.) דשינוי לא קני ורשע והשיב הגזילה
מ"מ ולא דריש אשר גזל אם כעין אשר גזל יחזיר אלף למנומי גזל
אזני מנה ליה הא דרשה ואין לומר דלוקח אומר יסבור דיאוש
כ"י קני דהשתא לא לריך להאי דרשה ואסמכתא היא דהא ר'
תורה גזילה המשתנת חוזרת בעין מוהשיב את הגזילה מ"מ וליה ליה דרשה כעין שגול וסובר במרובה (לעיל דף סו.) ובפירקין דיאוש
כ"י לא קני וא"כ מגילה באין גזילה קיימת פטורין מלשלם לך נראה דהך דרשה דלקמן אסמכתא היא לכ"ע ומפנה מלחל רב חסדא
צ"ל לפני יאוש צ"ל לאחר יאוש דלא הו"ל כל כך ברשות מריה אחר יאוש כמו לפני יאוש שנקל לנאח מרשות בעלים בשניי רשות או
בשינוי השס ואין זה דוחק דמי היה מסקינן נמי מוקדא לריך סברא זו דלמאי מוקמינן קרא טפי אחר יאוש מלפני יאוש כיון דגם אחר
ביאוש חשיב ברשות מריה ורמי בר חמא ניחא טפי דליהו ליה ליה טעמא דרשות מריה כלל דכיון שהוא לא גזלן אצ"ל יכול לתובעו
כלל שהרי אין לגמרי ברשות מריה שהרי אינו יכול (לו) להקדישו וגם הגזלן יכול לקנותו בשניי מעשה ותדע דהא רב חסדא הולך
לפרש מ"ט כ"י וגמרא נמי פריך ליה ממתינתין:

ואם הניח אהן אביהו אחריות נכסים חייבין לשלם. למ"ד מלה על פה אין גובה לא מן היורשים ולא מן הלקוחות כגט פשוט
(כ"ד דף קשה): איכא לאוקמי כשעמד צדן דהוה כמלה בשטר כדמוכח בכמה דוכתי: וימי' חופ' לעיל קד: ד"ה מלה ע"פ:
דמתיצנא שתינתין כותיה. ק"י היה רגיל לתקן משניות כמותו כדלשכחן בצחיהו נשך (כ"מ דף סב:) גבי כ"לד לקח הימנו
חשויים אבל כשצ"ל שהיה מתקן משנה אחת לא היה אומר קן: **אין** גזילה קיימת פטורין יאוש תיהוי תיובתא
דרב חסדא. מרשא דקתני הגזול ומאכיל את בניו פטורין ה"מ למפריך לרב חסדא כל כמה דלא ידע דלאחר יאוש מיירי כי הכי
דפריך ליה לעיל ממתינתין אלף משום דניחא ליה למפריך מסופא משום דפריך מינה לתרויהו לרמי בר חמא ולרב חסדא:
רב חסדא טוקי אה אחר יאוש. וא"ת רב דסבר יאוש כדי קני וסבר נמי כרב חסדא וע"כ נריך לאוקמי נמי לאחר א"כ כי גזילה
קיימת אמאי חייבין כיון דיאוש כדי קני וי"ל דרב מוקי לה דבדר המסויים והא דקתני אין גזילה קיימת פטורין ה"ה דה"מ לפלוגי בגזילה
קיימת גופה צ"ל דבר המסויים לשאין מסויים אלף דניחא ליה לאשמועינן דלפילו דבדר המסויים באין גזילה קיימת פטורין אע"ג דלחושא
מילתא שאכלו מה שגול אביהו וכן כרייתא דלקמן דקתני הגזול ומאכיל את בניו פטורין מלשלם ומיעיב ליה לאוקמי אליבא דרב חסדא
לאחר יאוש לרב נריך לאוקמי דבדר המסויים מדקתני אם הניח לבניו גדולים חייבין לשלם וכן נאריך קתני צ"ל גדולים צ"ל קטנים
חייבין ואי דבדר שאינו מסויים אמאי חייבין לרב כיון דליירי לאחר יאוש ופלוגי הני כרייתא אליבא דרב אם קטנים חייבין משום
כבוד אביהו אי לאו והא כדמוכח והא כדכונן דפלוגתא דסומכוס ורבנן כדמוכח מיעיב ליה לאוקמי אליבא דרב דפלוגי בהכי אי
שיך בקטנים טעמא דכבוד אביהו אי לאו אבל לרמי בר חמא דמיירי כרייתא לפני יאוש ולרב חסדא דליירי לאחר יאוש פלוגי
בגזילה גמורה שביד קטן ולא קנאה קטן אם מקבלין עדים להוציא מידו או לא וכן פלוגתא דסומכוס ורבנן:

אע"פ